

НІМЕЧЧИНА ЗРИВАЄ ТОРГОВЕЛЬНИЙ ДОГОВІР З АМЕРИКОЮ

ВАШІНГТОН. — Німецький уряд повідомив уряд американський, що Німеччина думає зривати обов'язуючий тепер торговельний договір зі Злученими Державинами. Цей договір дає Америці ставити найбільше упривілейованої держави.

Річночасно Німечка амбасаді сповістила Американців, котрі мають німецькі бонди згідно з планом Деса, що вони відстануть тільки коло 75 процентів відсотків, що наросли на цих бондах.

Це повідомлення викликало серед урядників і провідних фінансових код преріжні бачення. Одні урядники готові добачувати в зарядженнях німецького уряду бажання дошукати Америці, інші бачать у тому тільки бажання Німеччини зробити з Американою інші договори. Обі групи годяться в тому, що американський уряд не притримується до нових торговельних переговорів з Німеччиною. Фінансові круги висказують сильне невдоволення з того, що американські власники німецьких бондів мають тільки 75%.

БОРЮТЬСЯ ПРОТИ ЗЛОЧИНУ І ПОЛІТИКА.

ВАШІНГТОН. — Генеральний прокуратор Коменс закликав у своїй промові про боротьбу проти злочину, котру він вигослав через радіо, щоб ця боротьба відійшла від політики, себто щоб уряди, покладаючи на виконання карного закону, були вільні від політичних впливів.

СПРАВА ВИКРАДЕННЯ ПАНІ СТОЛ.

ЛІМСВІЛ (Кентукі). — Не діялися на те, що Стол виконав усі умови, поставлені бандитами, котрі викрали його жінку, та злочин в означеному ними місці 50,000 доларів, пані Стол ще не повернена.

Родина сильно занепокоєна її долею, а дехто навіть догадується, що бандити її чомусь убили. Поліція вже почала своє слідство та розшуки.

Один візник великого тракту, каже, що його трок ударилися з одним автомобілем, у котрому він бачив паню Стол із закнеблюваними устами, але жив.

Про цю справу довідуються, що пані Стол не була в першому плані бандитів та що вона заняла місце батька свого чоловіка.

ПЕРШІЙ ВІСТУН ЗИМИ.

ВАШІНГТОН. — Цілу східну полозу Злучених Держав навістив у неділю передчасний зимовий холод. У Нью Йорку температура обнижчалася до 35 ступнів Фаренгейта. Багато фермерів у цій частині краю бояться за невиридані картоплі. Передчасний холод пошкодив теж рибацькому промислові.

КАМПАНІЯ МЕЙОРА ПРОТИ „СЛОТМАШІН“.

НЬЮ ЙОРК. — На приказ мейора Ля Гардіа заплановано в каліні Лонг Айленд 1,555 машин до гри „слотмашин“, котрі сконфісковані в місті підчас кампанії міського уряду проти шахрайських машин до вилучення гроша з кишені незможного населення.

Поліційний уряд має ще в себе 2,500 таких машин, але їх ще не нищать, бо власники позивають за них у суд міський уряд.

ПОВІТРЯНА ПОЧТА ЧЕРЕЗ ТИХИЙ ОКЕАН.

ВАШІНГТОН. — Почтовий уряд відкріє незадовго поштове połącження між Каліфорнією й Далеким Сходом. Великі пасажирські літаки будуть возити пошту й людей.

ЗАГАДЛОЧНЕ БІВСТВО ДИТИНИ.

МАВНТ ВЕРНОН (Нью Йорк). — У нафтовій печі одного з наймодніших апартаментових домів у цій місцевості відкрито тіло 5-літньої дівчинки Ненсі Діжн Костиген.

Тіло дитини було спалене до непізнання, але тождество особи стверджено на основі перстень з перлюю, котрий дитина мала на пальці. У сутережах знайдено теж її малу торбинку.

Якнайчас по цьому відкриттю поліційний автомобіль, ідучи на телефонічний заклик в інше місце, ударилися з авто. Три поліцаї були при цьому поважно ранені. Як їх забирали до шпиталю, до амбуляції зголосився закривавлений чоловік, котрий казав, що він був у цьому випадку. Розслідування показали, що він не має ніяких ран. Поліція стала допитуватися, хто він такий і де він живе. Він сказав, що називається Лоренс Стова, але не має мешкання. Тимчасом поліція з інших жерел довідалася, що саме цього чоловіка бачили того дня в дівчиною Ненсі Костиген, котрої спалене тіло знайдено в печі. Поліція тоді арештувала Стова як важеного свідка.

ВЕЛИКІ МАСИ НАРОДУ НА ЄВХАРИСТИЧНОМУ КОНГРЕСІ В АРГЕНТИНІ.

БУЕНОС АЙРЕС (Аргентина). — На релігійні церемонії останнього дня Третього Другого Євхаристичного Конгресу, що відбувався п'ять днів у цьому місті, зібралось коло мільйона людей.

РОЗКЛАД ПОЛЬСЬКОЇ АРМІЇ.

У Варшаві вже тепер перед військовим судом процес проти старшин польської армії, які зпровернули білизні як 250 тисяч золотих. Це не перший випадок крадіжки в польському війську. Майже кожного місяця викривають більшого або меншого розміру злодійства. Крадуть являючи, крадуть підстаршини, крадуть і старшини. Але це було злі, як тільки до певної міри мало деморалізаційний вплив на польську армію. Тимчасом помічається в польській армії і те, що без порівняння більш її деморалізує, — це шпівжака. За час існування польської армії викрито в ній найменше 50 шпівжок. Розвідники, так як і злочинці, рекрутуються з усіх категорій війська: ними бувають і рядовики, підстаршини, запаса і активні, також старшини запаса та активні. Менше вражають може крадіжки та шпівжака рядовика або підстаршини. Натомість, більше деморалізуючою на армію мусить діяти те, що ним ремеслом займаються також і старшини — саїта польської армії. Ціла низка процесів, як у Львові, Варшаві, Кракові, Вильні і т. д., фактами, які мусили мати діаметричний вплив на цілу польську армію.

Але це лише картини, діїні підірвані факти тої великої розкладової роботи, яка ведеться в польській армії. Як скільки то записувалися чистих злочинів і шпівжок? Розуміла річ, що викриті злочини мусять муляти кожного члена армії; вони обивають у ньому сукупі, трівають його сумління; він не є певним, чи найближчий його товариш по зброї не є також розвідником, або злодієм.

Можуть Поляки чванитися своїми воєнно-технічними досягненнями, можуть будувати ще більше літаків і тенків, але моральна безбедність польського війська є сильно ранена. А де запевнення, що її ті гармати, літаки і тенки зроблені з найліпшого матеріалу?

Японський Робінзон. На невеликому острові в Корейському заливі Кейкі жив від 1920 р. Юю Сокузі, разом з дружиною і дітьми. Ті, що причаюють до острова, стурбовані довгою дошку з написом такого змісту: „Тут я в себе дома. Дружина, діти і я просямо, щоб ви нас не тревожили. Процавайте! Сподіваємося, що більше нас не побачать наші оці“. Юю Сокузі має вже сьогодні 50 літ. У молодих літах він був великим мисливцем, перехажав цілу Азію, Європу й Африку. Після кількох мандрівок по світі він почув неадекват до всіх людей, а головне цивілізованих, і вирішив від них утекти. На острові розвіз він японський Робінзон годівлю криликів і сьогодні має їх коло 8,000 штук. Криликів м'ясом він головні харчується.

ПАПУГИ-ВЕЛИКАНИ. На острові Маріяха, на Індійському океані, жили коліса пугути, величезні гуски. Іх нападків вигубили люди, а також повбивали інші цілі тварини.

КАТАСТРОФА НА РІШІ.

На ріш Тініно під Турбією (Італія) перевернулася моторова лодка, наслідком чого і 18 пасажирів 11 утонули.

МИХАЙЛО ГОДИНСЬКИЙ ПЕРШІЙ ТЕНОР ВАРШАВСЬКОЇ ОПЕРИ.

Нашого відомого співака Михайла Годинського zaangażувала теперішня управителька варшавської опери, пані Королевич-Вайдова, на сезон, т. е. 9 місяців. В тому то часі п. Годинський співатиме зовсім нові партії, як прим. „Льонгріна“, „Африканка“, „Либубу“ й інші.

ЖИДІВСЬКА СПЕКУЛЯЦІЯ НА СОВІТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Четка в українській комісарії успішної охорони викрила організацію спекулянтів, переважно Жидів, які спекулювали харчами та одіжю, призначеною для осіб, якими має опікуватися комісаріат. Викриття надувають було зв'язане з великими труднощами, бо провід брався закладу антисемізму (!), який то закривали проводили спекулянти.

ЗОЛОТО ФИЛИПА V.

Еспанський інженір Мануель Мохо опрацював проект видобуття з морського дна затоплених кораблів Филипа V, і зібрав на це потрібні гроші. Історія цих кораблів така:

В 1700, р. 19 еспанських кораблів пішли з Америки до Європи з ладунком золота молодого короля Филипа V. Вже недалеко еспанського берега моряки, боячись нападу англійської флотії, зотопили корабель зі золотом.

Понад двісті літ лежали золоті штаби еспанського короля на морському дні. Місце, де вони лежали, було відоме, але ніхто досі не піднявся витягнути їх. План інженера Моха відзначається своєю сміливістю: на дно моря опускають сілою його власного титану великий кльох. Цей кльох є довгий 38 м., широкий 10 м., високій 5 м. Його опускають на корабель зі золотом, опісля підсують щільно прилягаючі до нього, випомпують воду — і кльох разом з кораблем вилітає на поверхню.

Згідно з договором з еспанським урядом, коли цей план удасться, державний скарб одержить 20 процентів добої. Крім цього держава застерігає собі право зібрати всі річні, що мають історичне або містечке значіння.

СПАДЩИНА ПРИЧИННОЮ САМОГУБСТВА.

В Рабках коло Познаня одержала біда селянина, який Аня Реньскі, зовсім несподівано спадщиню 100 доларів по дощці, що кілька літ тому померла в Америці. Факт, що вона має таку велику суму грошей, вплинув на неї дуже пригноблюючи. Ввесь час побоювалася біди жінки, щоб хто не вкрав її тих грошей, і часто не спала по ночах. Наслідком постійного поднерування попала остаточно в перший розстрій і одної ночі віддала собі життя.

ПАСАЖИРИ ВІГЛЯЮТ ЗА ПОІЗДОМ.

На станції Біля Хаствова, поїзд зупинився в різніх місцях, через що пасажирів, не знаючи, де саме він зупиниться: перед стацією, чи за нею, добувають кількості метрів до поїзду, але задираються на станції, бо поїзд уже відходить, а в часі руху не можна вісідати.

ТРАГІЧНИЙ КІНЕЦЬ НІМЕЦЬКОЇ ВИПРАВИ.

Щойно тепер наспіла до Берліна трагічна вістка про подобиції виправи в Тімаліні німецьких альпіністів Ашенбрена, Меркла, Шнайдера, Вельценбаха і Вільнда на одязі з найвищих вершків у Гімалаях, Нанга Парбат.

До дня 6. липня виправа не натрапила на ніякі поважніші перекоди і дішла до висоти 7,900 метрів, де й розтаборилася з 11 носіями. Всі учасники почувалися дуже добре й чергового дня сподіювалися вийти на перх, що видні перед ними були величезні білі стовпи посеред моря темної-сірої хмар. Однак нічого зяялося така сильна сніговінь, що хоч штар було щільно замкнене з усіх боків, дрібний сніжний пил адирався кризь щільний і до рання заповнив ціле штар. Зчегри під навалом снігу тріпали підпори штару. Про сприси не було й мови. Рано сніговінь шаліла даліше. Вітер дув з такою силою, що не можна було розпалити вогнища і зварити щось теплого. А друга ніч була ще жахливіша від першої. По переведенні і цієї ночі в безсонні відважні альпіністи вирішили хоч ратувати життя. Ашенбрена і Шнайдера рушили вперед з трома найсильнішими носіями та почали промочувати в снігу дорогу. За ними рушила й решта людей, але дня 9. липня помер з виснаження Вільд. Вельценбах і Меркель добилися до постю, що підчас дороги наверх Нанга Парбат назначили його ч. 7. Там теж чергового дня помер Вельценбах. Залишилися тільки Меркель, але що він не міг діждатися помічі, почав 13. липня продритися кризь сніг, хоч нічого не та усе кілька днів, і товаристві здох ностів добилися до постю ч. 6 (4,900 м.). Однак постю не міг віднайти й тому скоротився з носіями у глибокій ямі в снігу. Там він згинув разом з вірним носієм Гайс Леєм. Другий носій передерся цисавно кризь сніг до Ашенбрена і Шнайдера.

САМОСУД НАД КОРОВО-КРАДАМИ.

В околицях Переворської Рашева створилася була зухвала ватага злодіїв, що крадя головною рогату худобу. Люди довший час не могли схопити злодіїв, аж цими днями прихопили їх сілські вартівники в селі Матисівці у хвилині, коли їх чотири вели корову. Вартівники зчинили крик і віддали корову, а злодії, що збігли, побігли всі чотири злодії так сильно, що вони ледви втекли з життям.

МЕНШЕ ДІТЕЙ.

Польський журнал „Видомосі Статистичне“ подає такі цікаві вістки про стан населення в Польщі: В 1930 році народилось більш як один мільйон дітей; у 1931 році — 965 тисяч дітей, у 1932 році — 932 тисячі, а в 1933 році — 868 тисяч дітей. Сподок уродин очевидний, однак польська статистика не подає, в яких частинах краю цей спадок виявляється. Маємо враження, що саме на українських землях, що можна було втреті помічати від кількох років, зокрема в тернопільському воєвідстві, яке є найбільше загрожене польською колонізацією.

УКРАЇНЦІ НА ЗАКАРПАТТЮ ЗАСУДЖЕНІ НА ЩЕ БІЛЬШІ ЗЛИДНІ

УЖГОРОД (Закарпаття). — В Чехословаччині заведено збіжний монополі. Відтепер має право закуповувати від хліборобів збіжжя, а також довозити з заграниці, так зване Збіжжє Монопольне Товариство. Воно веде закупів через своїх посередників, котрими є тільки муш довіря тої організації, головні власники млинів і приватні торговці збіжжєм.

Кожний хлібороб має право лишити собі зерно, скільки хоче; може міняти своєю зерном за зерно з іншим хліборобом, а також може платити зерном робітникам і слугам за їх роботу. Все те, як бачимо, виглядає дуже гарно. Тільки біда в тім, що на Закарпатті більшість українського народу не лише не продає зерно, але жне головню зупованого хліба. А отсей збіжний монополі підбив високу ціну зерна і тимчасом є великим ударом для місцевого населення. Досі й без цього верховина годувалася, а збіжний монополі тільки збільшує злидні українського селянина на Закарпатті.

ЯК ЖИЮТЬ УКРАЇНЦІ В БЕРЕЗІ КАРТУСЬКІЙ.

ЛВІВ. — Польські газети подають, що в концентраційній таборі в Березі Картуській є найбільше українців. Є їх більше ніж Поліаків і комуністів разом. Усі мають острижене волосся. Життя у маліх келіях. В одній келії буває і по кількохнацять осіб. Терплять на шлункові недуги і коросту. Не допускають до них послок з харчами, одягом і білизною. Працюють по 10 годин. Встають у годині 4 рано. В таборі панує військова дисципліна.

Таке подає польська преса. А звільнені з таборів бояться подавати до прилюдного відома відомості про їхнє життя.

СПАЛИЛИ БУДИНКИ ОО. ВАСИЛІЯН.

ЖОВКВА (Галичина). — Хтось підпалив будинки оо. Василіян, які згоріли враз з штиртами збіжжя. Тої самої ночі ушкоджено будинок Українського Народного Дому, в яким повбивано теж усі вікна.

ДИВА ОСЕНІ.

ЛВІВ. — З ріжних сторін Західної України доносять, що там така тепла осінь, що дерева розцвітають як на весну. У Теревовельщині зацвіли оновчені дерева. Такесаме доносять із земель Великої України.

НЕ ДОПИСАЛИ ЖИВНА В ГАЛИЧИНІ.

ЛВІВ. — Польська статистика вказує, що в Галичині були дуже мізерні живна. Українським селянам грозить дісна катастрофа. Наперед посуха, а потім слота сиринили, що цього року не зародило.

ГОЛОДОВИЙ СТРАЙК ДОВЕДЕНИХ ДО РОЗП'ЯТ'Я МАЙНЕРІВ.

ПЕЧ (Угорщина). — Тисяч ступнів під землею голодують від кількох днів 1,200 страйкуючих майнерів, щоб таким чином добитися підвишки, з \$2 на \$3.50, за тижневу роботу. Воляють згинуть під землею, ніж глядіти, як мучиться їхня родина, що її не всіли живити. Вже вивнесено по трох днів 44 майнерів, котрі втратили притомність з виснаження. Іх відвезено до шпиталів. Уряд вистав до страйкуючих п'яток юнійних представників в справі переговорів. Страйкуючі задержали висланників під землею і заявили, що не вийдуть на поверхню, поки їх домагання не будуть притиніти.

Ситуація дуже критична. Страйкуючі починають з голоду попадати в божевілля. А Мореплавна Компанія по Дунаю, яка є власником тих майн, ніяк не хоче згодитися на домагання страйкуючих. Більшість уділів компанії є в англійських руках.

ЦЕРКОВНА БОРЮТЬСЯ В НІМЕЧЧИНІ.

МІНХЕН (Німеччина). — Найбільше клопоту мають нацисти з церковною реформою, згідно з об'єднанням протестантських церков в одну, державну. Велика частина протестантських єпископів не хоче слухати державного єпископа Мієра. З того пришло в Баварії до сильних терп між протестантськими церквами і владою. Піднесено сильні протести проти нацив і Гітлера за їхню церковну політику.

В СТРАХУ ПЕРЕД ЗАМАХАМИ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Король Кароль, котрого сестра була жінкою вбитого короля Александра, рившася не їхати до Білгороду на похорон Александра, побоюючись замаху на свою особу. Так сказано так, що на похорон вибрався президент французької республіки. Тому і Кароліне ніякого було відмовитися від похорону. Але щоб хоч трохи себе забезпечити, ривш відбуди дорогу до Білгороду літаком, з тим, що ніхто не буде знати, коли він відіде і коли і де прибуде.

СОФІЯ (Болгарія). — Болгарський уряд до

раджує королеві Борисові не їхати на похорон короля Александра й не виставляти себе на есенчуальний замах на його життя.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
 Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
 at 61-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
 Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
 Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
 on March 30, 1913 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		PERIODICALS:	
Three cents a copy			
One year	\$ 7.00	Політичне часопис три центи.	
Six months	\$ 3.75	На рік	\$ 7.00
Three months	\$ 2.00	На шість місяців	\$ 3.75
Sunday's issue (with Ukrainian Weekly):			
One year	\$ 2.00	На рік	\$ 2.00
Six months	\$ 1.25	На шість місяців	\$ 1.25
Foreign and Jersey City Rates:			
One year	\$10.00	На рік	\$10.00
Six months	\$ 5.00	На шість місяців	\$ 5.00
Three months	\$ 2.75	На три місяці	\$ 2.75

Address: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

„ПРЯМОВІСНІ ЮНІ“

На останній конвенції Американської Федерації Праці в Сан Франциско зроблено нарішті постанову, за котру йшла продовжена боротьба на цілій низці попередніх конвенцій: прийнято та резолюцію за так званими прямовісними юніями.

Відомо, що засада прямовісних юній каже організувати всіх робітників одного промислу в одну юнію, в одну робітничу організацію. Засада ця протиставляє засади поземних юній, котра каже організувати в одну юнію тільки робітників одного фаху, отже каже в одній промислі організувати стільки юній, скільки в ньому є фахів, тільки що така юнія одного фаху може організувати вже й робітників цього фаху з інших промислів.

Досі в Американській Федерації Праці організовано робітників звичайно за засадою поземних юній. Тільки пару юній організовано на засади юній прямовісних.

Позема організація юній показалася під різними оглядами некорисною. Поодинокі юнії ставились не раз за те, що з них має організувати робітників, котрих фах не є виразно закерований, себто коли якусь роботу зачислити до двох фахів. Через такий спосіб організації зорганізовані робітники промислу розбиті на кілька фахових юній. Через те робітники одного фаху в часі переговорів з власниками виступають окремо. Прихильники прямовісних юній кажуть, що коли усі фахи одного промислу виступали при переговорах разом, то це було б корисніше для робітників.

Хоч яка важна постанова сан-францискої конвенції, вона має тільки частинне примінення. З резолюції не виходить, що на ті нові засади маєтись організувати всі юнії. Резолюцію прийнято радше як компроміс, бо новий спосіб приміненню тільки до організації юній у спеціальних промислах, котрі виробляють річ на велику скалю, а саме в сталевім, цементовім, автомобільнім та алюмінієвім.

Не великий це крок, але зі становища Американської Федерації Праці здається, що небезпечно було робити більше, як зроблено, бо серед членів організації є ще багато духа старого коніонізму, котрий сходить з духом поземних юній. Як старий і першій цей дух і як обережно мусить поступати в Сан Франциско два тижні витрачено на боротьбу за право делегатів трох будівельних юній, а проте справа скінчилася виступленням з Федерації Праці 12 юній. Видно, організація нелегка річ, і кожний мусить її вчитися довгою боротьбою та робленням багатьох похибок.

ПРО „КОНСТИТУЦІЮ“ ПОЛІТИКУ СТ. ЛОСЯ

(Надслане з Галичини).

Є такий Полік, бувший австрійський дипломат, що зветься Станіслав Лось. Він уже під довгий літ займається українським питанням, а милого року лавівська „Нова Зоря“ видала навіть його брошуру (по українськи) про „Конститутивну політику на Червоній Русі“.

Він бачить, що так, як є досі, не може бути надалі, а в своїй статті, оголошеній цього літа в краківській „Часі“, каже: „Находиться пора на конститутивну політику на Червоній Русі, на терезе пригнітання до лідності, на пізнання її та на витягнення з неї консеквенцій. Для України є витягненням консеквенції з лідності зрозуміння, що їх національний розвиток є можливий лише в опертю на польську державність, і не у боротьбі з нею, але у співпраці з нею.“

„А для Поліків є витягненням консеквенції з лідності зрозуміння факту, що Українці є одним з цих народів, супроти котрих польська республіка має обовязки. Навіть найкращій польській націоналіст відкидаються вже тепер винагородження України“ — полишається отже розумна, поступена розбудова українського національного життя в Польщі при рівночасній прихильній і свідомій допомозі держави.

„Колі отже Українці мусять глибоко задуматись над своїми відносинами до польської держави і довести повільно свою суспільність до цілковитої зміни орієнтації та почування, то і по стороні польської мусить також наступити в умах відповідна зміна“.

Ось так писав Ст. Лось у своїм партійнім органі (Польських консервативів) „Часі“, що виходить уже 86-тих рік.

Але польський загаль, а зокрема впливова польська „урженикєрія“ „Часу“ не читає, та взагалі пересічний польський інтелігент про ті замітання п. Лося нічого не знає. Він оголошує отже знову одну, в тімчасім доті написану статтю в „Буніх молодих“, що зве себе незалежним органом молоді інтелігенції“.

Та нова стаття п. Лося має заголовок: „Український уни-

верситет, чи фахові школи?“ Він відповідає на цей запит, що треба для України „мало, обережно (?) етапами, але — однім і другим“.

Ст. Лось не прихильється до політики большевиків, котра полягає просто на фізичнім винищуванні (мордуванні) всіх одиниць, вразливих на національні алії. Та при успішній, але ймагав безцільного повторювання (як каже Лось) — а це видається йому мабуть неможливим, на його думку, також політика асиміляції (випрогородження) все і всюди в історії кінчилась банкрутством. Він виділяє одну реальну політику: вона полягає на розбудові українського національного руху, на плановім і степеневім уліпшуванню структури українського народу. Спосіб на те: планове вишколювання з українського народу у всі установи й улаштування, без котрих не може обійтись нормальний європейський народ, що живе в області західної культури. Позитивний зміст української національної політики може вити тільки з української школи. Тому практичне питання повинно зводитись до „української інверсії“ чи „фахові школи“ але з якої черпати в якій взаємній відносині повинні на території польської республіки повстати українські фахові й загально-освітні школи, типу середнього і вищого? Школи це тільки середники, що мають вести до щого. Є нею нормалізація української суспільної структури і зрівнювання в українській свідомості чинників негативних чинників позитивних.

На ті виводи п. Лося каже один наш часисник, що в них є багато розуму, але від поглядів одиниці що впровадження їх в життя державою — є дуже далеко.

Колі волимо на увагу, що властиво оспівує досі п. Лось побачив від кількох літ голошеними замітаннями до „конститутивної“ політики на Червоній Русі, себто в сід Галичини (а чому не на Волині і т. д.), то побачимо, що вислід його старань, якось досі не видно. Державні чинники якось не дуже слухають

його — віримо, що в добрий час — годищенні покликів. Вони перенесли поглядами поборовавши ними шехполяків і ані їм не в голові, що польська держава стоїть перед серйозною небезпечкою війни. Гарно це — забезпечувати собі стратегічне місце договори з Німеччиною, але чи не час би і на договори та сповнення їх і з 8 мільонами національних меншостей у нутрі держави? Рішачий у ній чинник цього якось не роблять, хоч п. Лось їх конче до того пре.

І так був він недавно разом з якимись — мабуть також державної марки польським політиканом у містополіта Шептицького в Півдні. Справа була так секретно поставлена, що хогоро на ній містополіта забрав на авто, завезено в ліс і там, на уединенні“ велись переговори. Результатом їх був покищо звичний указ містополіта до духовенства, щоби воно не улашдувало богослужень, котрі мають на меті „світські цілі“, або — попросту кажучи — богослужень з україн-

сько-патрістичною маркою. І дивна річ: дні 23 грудня 1932 р. в годі 8 ранку — підчас вішання Поліків Бласа і Данишина здавили демонстративно двох всіх левихських церков, а святюсеньких також! А тепер яка зміна! Уже хіба не можна буде улаштувати помпального богослуження за замученого о. Мандзі! А чейже заключений між польською державою і Ватиканом договір (конкордат) дає католицькій (отже і греко-) церкві право на улаштування богослужень, які їй хочеться, бо це внутрішня справа тієї церкви.

Дійсно важко, дуже важко це все зрозуміти! І це політика, котра може йти вправді на руку п. Лосеві, але зі становища українського безумовно вона не є „конструктивна“, але радше „деструктивна“, бо вона український нарід розбиває й деморалізує.

А що до „конструктивної“ політики (бажаної п. Лосем) по другій стороні, то досі не видно і найменшого сліду її. Яке було — таке й є.

Юрій Г.

Микола Голубєв.

ТРАГЕДІЯ МИСТЕЦЬКОГО... ЕМЕРИТА

Від пів століття існує у Львові, на розі вулиць Шептицьких і Тересі, добре закладена установа. Для 24 листопада 1888. р. оснував її львівський промисловцев, Роберт Домс. Свою велику релігійність та бачив черв'я мільона на корон гітлий призначив Домс на захист і утримання зобов'язаних християнських купців і промисловців, архітектів, цивільних інженірів, хеміків і нарішті письменників, млярів та різьбарів. За пів століття свого існування пережив Домсівська добродіяна установа не одні. В її мурах зашлі вже не одне сонце життєвого поведіння, не одна слава сканула тут і розпалася потухлими іскрами. Довинали тут свого віку і купці і промисловці, поети й образотворчі, колишні замовники й виконавці замовлень жили тут у дружному суспільстві, мов живий документ тої, що на світі нема нічого вічного. Троші розкозуються таксамо, як мовне признание і глухе лаяння.

І тепер захист Домса не без чийось льокаторів. Є між ними один особливо цікавий. Хтож це такий?

Мистець, що творив святи вітати, мистець, що його творчість приковує очі й уми, серія й душі побожних, що пожегнуту майже ціле своє життя для „українського Львова, жиня-загибав калішка кровів від усієї тієї краси, що її створив. Гине, як пропаш, що вже не хоче виявити свого на звича, що боромється останків свого життя, що вольті забути про те, що було й не хоче думати про те, що з ним було...“

Бо хтож з ослих Львовян і прибувших не знає фронтономського театру, промисловського музею, костела Єлсавети, головного двірця? Чей уваги не прикували, величм, монументальні станики й плоскорізи, що залюднюють нутро тієї будинків? А це тільки невеличка частина з того, що за 70 літ життя створила й оформила творча думка й виконавство мистецького долота Петра Вітовича.

Прийшов на світ у 1861. р. сном міського поліція в Перемишлі. Змалку потягло його до різьби; львівський різьбар, Італієв Леонард Марко, був його першим учителем. Від його помандував до Відня, а, пройшовши там кілька різьбарських робітень, причалів до славного в своїм часі професора Ваєра. „Шкода вас — казав йому одної днини професор — бо ви маєте талант і мусите вступити до академії“. Прихильність і увага віденського професора зробила своє. Князь Чарторийський визначив молодому адептові мистецтва 18 рішських місячних допомоги, підтримала його й академія. На ука почалась з копіювання антиків і з портретів. За найкращу портретну голову відстав Вітович небаром першу з своїх академічних нагород — 40 рішських т. зв. „Нагород Нювіків“.

З антиків і голов перейшов молодий мистець до „активі“, тобто нагнх людських постатей, різьблених з природи й і падали його йому гадку, як скарати Фрузо. Колн скінчу наплечення і сам сів за столом, кормарш приступив до нього і спитав:

— Ти мабуть прийшов заплатити довг твоєї бацьки? Сидоров зробився горяч. Він не сподівався, як й у дорозі в світ за очі будуть його переслідувати батьківські доври.

— Який довг? — спитав.— Не чув, щоби батько брав коли від нас які гроші. Як маєте яку посылку з підписом батька, то згодіть до спадкової маси.

(Дальше буде).

Заохочений успіхами, Вітович звязався статуи до змагань з т. зв. „Нагороду слави“ віденської академії. В останній хвилі перед конкурсом, протягом 14 днів, винувив з себе мистець величм композицію „Спохнення Сабінок“ і здобув нагороду — 3,000 гульденів на побут і студії в Римі.

Вернувшись з Риму, працював Вітович разом з Цимбушем біля пам'ятника Радечко, після чого переїхав до Будапешта, щоби прийняти участь у творенні пам'ятника Андріаші.

Львів, Відень, Рим, Будапешт, надлюдська праця в роботі, признание й нагороди академії, гроші і слава, товариство найкращих товаришів по долоті, блиск салонів родової аристократії, одиним словом — успіх, оце молодість Петра Вітовича.

А потім знову — Львів. Старий, передозаний з його будівельним розмахом і мистецькими амбіціями — театр, промисловий музей, головний двірцев, костел Єлсавети, Працювалося й поза тим величм замовленнями — статуя св. Флоріяна на будинок огнєвої сторожі, котри ангели до костела Сакраменту, статуя Льва XIII, для Бернардинів, котрих мраморні медальони Христа й святих до костела Домініканів, пам'ятник єлсавицького і т. п. Працювалося не тільки для Львова — 60 каміньних статуй для будишкового міністра Длугоша в його маєтності „Сярх під Горлицями, декоративні ратуші в Яслі, прилічок костела в Кросні, дванадцять апостолів та чотирнадцять Христових страстей (стайцій) для костела в Єдліну. Потім прийшли помешні роботи — медальони Брікнера, Біальчеського, Беснецького, портрети й портрети студії. Були замовлення, була слава й гроші. Були ті праці. Навіть слава пригнала. Про Вітовича, що його називали колись „львівським Філетом“, не знає суцільне покоління, що гірше, відвертається від його творчості, як від старовини, як від археології. Зрештою нема чому й дивуватись. Не знає й не розуміє Вітовича суцільне покоління, подібно, як не знає й не хоче його розуміти Вітович.

Діло не в тому, а в тому, що такий великий, заслужений для львівського мистецтва різьбар гине з голоду. Права, не він одні, а всім, як ми діло до нього?...

Діло — трохи посереділе. Петро Вітович, що його в свій час підтримали чужиний чужиний експлуатували, щоби ополасити кинуту на поалу голоду, голоду й блоніш, той „Федій Львова“, є — українцем з походження. Батько його, отой блоні, міський поліцій з Перемишля, був не тільки греко-католиком, але, як на ті давні часи, свідомим українцем. Не міг дати синови не освіти ні хліба в руки, але дав йому талант. Це так хогоро варт. В наймах у суспів цей талант блистів, займався на вершині, в суспівських наймах він і змагався.

Не зголошуємо акцесу до Вітовича як людини і громадянина, раз він не зголошує того акцесу до нас. У нас він був теж гинув з голоду і то в молодості, не аж на старості літ. Але в нас є право криві до його таланту й до його творчості. Вітович, це величм члв творча сила української стійкості, і як така залишилась на картах історії українського мистецтва.

Очевидно не шкодило, як би українське громадянство захотіло підтримати його на старості літ, коли воно не мало змоги прихилити до себе й використати для своєї культури молодого Вітовича. Він теж наш по крові, а коли не був наш з переконання, не тільки його вина... (Новий Час).

Р. Петрин.

МАЮ ДВІ.

(Оповідання).

5)

Всі мами дівчат на відданню похороні.

Другої днини по похороні, зараз рано Сидір пішов до Дереняків, щоби побалакати з Фрузею і сказати, з якої причини покидає свого батьківшину і село. Не сумнівався, що вона лишиться вірною йому, божому чотирі днів поклялася була не покинути його, хоч би він втратив батьківські маєток; хоч би за те її саму й батько вигнав з хати. Пішов до Фрузі і вернувся дуже скоро. Стисав п'ясточки, сльози зуби, очі іскрилися завзяттям.

Сидір не хотів бути на похороні свого маєтку, на похороні праці свого тата, своєї мамі, свого діда і праїдла. Не хотів дивитись, як люди, позирючи на нього глумливо, будуть розхвалювати на лішці рещу їх курей, гусок і качок, оскільки пару кошику і останній діл короно, збіже, вози, плуги, борони, сїкарню, млинок і інші мертвий інвентар; нарішті кокошки, шмаття, домашню обстанову й кухонну посудину. Він всього того не хотів бачити, не хотів чуті того, що людишки будуть балакати, може лукаво потішати його. Рішився покинути рідне село так, щоби ніхто не бачив і не вгадав, куди він поїхав.

У коморі висипав з одного невеликого міла крупин і пришив до нього шайки з ремня. До міха напхав пару корочок і іншого шмаття. До підшвики камізьки пришив платок полотна і в ті кущенно під камізькою скочав банкову книжочку, яку дїстав був від батька. З нею скочав та кож пару тиж гульденів банкіотів, які були в його і в батьківській книжочці. До кишені взяв тільки п'ять гульденів. Ліл. Коли так вже готовий був рушити в дорозу, загав свідло і так як стояв, не роздаючи, засів, ляг на ліжку. Хвіст з осела викриваста так, щоби ніхто не бачив, отже мусив підкозжати, аж влас челядь ляже спати і на вулицях затихне. Так лежав до півночі. Коли й селі вже й собаки затихли, Сидір папирску, скрутив папирску, запалив, мійшов закупу на плечі і вийшов. Коли вийшов за ворота на вулицю, то за обою й не озирнувся. Пішов, полишаючи все відмершувати на поалу віртетам.

Яго, щоби хто не розкрив, він нехай віртет куряться! Кинув огарок на землю, приподнав його і пішов. Зараз за селом був ліс. Сим сісом Сидір ішов яку годину. Вже не думав про батька, не думав про втрату маєтку, не думав про те, куди йому тепер обернутись, якого хліба пити. Тепер він лиш про Фрузу думав. „Чим більше намагався винкунти її зі своєї пам'яті, тим більше перед його очима стояв образ її і образ Гриня. Він не знав бачив, як вони обидва гуляють з нею. Як ішов узаду годину, так цілу годину думав, як би то її скратити.“

— Як би то зробити, щоби вона каялася, гадаючи, що з власної вини втратила багатч? Як би то зробити, щоби в її очах Гринь став тим винуватим? Як зробити, щоби вона, докоряючи йому, ввесь свій жір жерлася з ним і в своїй хаті мала пекло?

Скортіло закурити. Він переступив рів, увійшов у ліс, сів під смерекою і скрутив папирску. Запалив і спершися плечима об смереку, курив. Далі думав про Фрузу, Вілкові приїхав до Солодани, він майже не спав. Не думав. До купи зійшлись і не давали спати думки про Фрузу, про маєтку руїну, про смерть батька, про чорний шліх в неспівну будучність. Падірська вилетіла з його руки. Добре, що впа-

ла на зелену свіжу, сочисту траву. Як би на суху чатину, то то міг би згоріти ліс. Сидір поклався на траву і вснув. Пробудив його туркіт на дозрозі. То вже хтось їхав з села до міста. Був блоні день. Сидір схопився і покріпленієм сном на силах жваво пішов далі. Переходив попри коршуму і аж тепер почув голод. Він не лишині не сидів; він і вечері вчора не їв. Думаючи про те, як його по похороні батька прийняла Фруза; і виріжачи в дорозу, він забув за вечерю. Аж коршма пригала йому, що чоловік живе не лиш на те, щоби лїгтися, бо й їсти треба. Вступив до коршми, щоби напиться молока і закустити хлібом. Перші слова коршмаря змінили його плія і падали йому гадку, як скарати Фрузо. Колн скінчу наплечення і сам сів за столом, кормарш приступив до нього і спитав:

— Ти мабуть прийшов заплатити довг твоєї бацьки? Сидоров зробився горяч. Він не сподівався, як й у дорозі в світ за очі будуть його переслідувати батьківські доври.

— Який довг? — спитав.— Не чув, щоби батько брав коли від нас які гроші. Як маєте яку посылку з підписом батька, то згодіть до спадкової маси.

(Дальше буде).

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ

КОТРИ МОЖНА НАБУТИ В КНИГАРНІ "СВОБОДА":

Перша Книжечка (Буквар), П. Матвійчука	40 ц.
Друга Книжечка (Читанка для II класу), М. Матвійчука	45 ц.
Третя Книжечка (Читанка для III класу), М. Матвійчука	60 ц.
Четверта Книжечка (Читанка для IV класу), М. Матвійчука	75 ц.
Коротка Історія України, І. Крип'якевича	50 ц.
Мала Історія України, І. Крип'якевича	15 ц.
Початкова Географія, з багатьма малюнками і картою, написав Степан Рудницький	75 ц.
Маленький Катехизм християнсько-католицької релігії, уложив о. Іван Рудович	35 ц.
Біблійна Історія, старого і нового завіта, о. д-ра Ярослава Левинського	85 ц.
Шкільний Співаник, Ф. Колессі	75 ц.
Співаник для дітей дошкільного та шкільного віку, зладив М. Гайворонський	35 ц.
Збірник Народних Песень в укладі на три голоси для учнів шкільних хорів. Зладив Філіпет Колесса	25 ц.
Співальні, збірник пісень на два голоси для шкільної молоді. На весняне свято пісні, Зладив Ф. Колесса	15 ц.

Замовлення разом з належністю слати до:

"SVOBODA,"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ПІСНІ

які опрацював і видав

М. О. ГАЙВОРОНСЬКИЙ

на мішаний хор.

1. Живи, Україно.
2. Невістичка, пісня з Полісся.
3. Вербова моя, пісня з Полісся.
4. Одхал! — женьжого сходили, пісня з Лемківщини.
5. Моя мила пісня з Лемківщини.

Повищих 5 пісень продаємо за \$1.00.

6. Кольода, Гуцульське Різдво.
7. Пльсь, Гуцульське Різдво.
8. Кругляк, Гуцульське Різдво.
9. Щедрівка, Гуцульське Різдво.

Повищі 4 пісні продаємо за \$1.00.

Всі повищі пісні можна одержати в книгарні "Свобода". Висилаємо тільки по одержанню належності.

"SVOBODA,"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

НОВИЙ ТЕАТРАЛЬНИЙ РЕПЕРТУАР

ЧУДО СВ. НИКОЛАЯ, написав В. Левинський. Драматична картина на три дії, після апокрифів. Для старших. 12 осіб.	20 ц.
МАТИ, драма з народного життя на 4 дії, І. Я. Луценка. 11 осіб.	35 ц.
З ТАМТОГО СВІТА, комедія в трох діях. В. Мартинівича. 15 осіб.	45 ц.
ЗМІЯКА, В. Ринкова, комедія на 4 дії. 9 осіб.	50 ц.
МОТЯ, нісценізація історичної повісті Б. Лепкого на 5 картин, осіб 21	35 ц.
КНЯГИНЯ КАПУЧИНЦЕ, фарс на 3 дії. А. Молдер. 10 осіб	45 ц.
ВЕЧІР НА ХУТОРІ, або Василь та Галля. Песа на 1 дію. 4 осіб	20 ц.
ШВЕЙЦ ЖЕРДКА, або Барон на Лінкуску. Комедія в 3-ох діях. 12 осіб	45 ц.
ДЛЯ БЛИЖНІХ, драма на 4 дії, Я. Косовського, 13 осіб	30 ц.
СОТНИКІВНА, песа в 5 діях, з історичної повісті Богдана Лепкого, "Сотниківівна" перероблена для сцени Олександром Скалозубом, 15 осіб	40 ц.
ЗРАДА, історична драма на 3 дії з часів гетьмана Мазепи, 8 осіб	35 ц.
ВОЄННА ЗАВЕРУХА, трагікомедія на 4 дії зі співаним, 6 осіб	25 ц.
ДВА ДОМИКИ І ОДНА ФІРКА, комедія в 1 дії, Л. Лотського, 8 осіб	15 ц.
ЧОРТЕНЯ, комедія в 3 діях для аматорських гуртків, Я. Ярославич, 6 жен. 5 муж. (Чортеня написана в цей спосіб, що можна його грати як хто хоче, в 1-ній або в 3-х діях)	30 ц.
МАРКО СПОТИКАРЛО, комедія на 4 дії, написав П. Франко, 10 осіб	35 ц.

Замовлення слати до:

"SVOBODA,"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

КОГУС. Н. Я.

Зі Стелетовою Конвенцією на визвольну боротьбу з Лемківщиною.

На Конвенції Союзу Українсько-Американських Демократичних Клубів ньюйорського стейту, яка відбулася в днях 29. і 30. вересня-ж. р., не забуто і про Рідний Край. А не забуто тому, що на конвенції між делегатами було поважно число Українців-націоналістів. Місцевий відділ Союзу Українців приготував для гостей і делегатів гарну вечеру в "кафетерії" Українського Клубу. При вечері забрав голос грім. Максим Бойчук, делегат з Нью-Йорку, а дікуючий жінкам за труд і гостинну, загадав за Рідний Край та попросив про жертву на визвольну боротьбу.

Зажожили по \$1: І Баран, М. Бойчук, Т. Сюрко, Н. Зіборовський, М. Пізнак, І. Базар, І. Яначко, О. Заяць, Д. Керман, Л. Кіт, о. І. Шуховський, В. Мадараш, П. Білінський, І. Урбан, Д. Зальопаній, І. Столяр, В. Футулуйчук, А. Афінович 75 ц.; по 50 ц.: О. Шеремета, О. Конок, М. Кушнір. Дрібніші датками зібрано \$1.40. Разом \$20.65. Збірною зайнявся: І. Столяр і панна М. Лучковець.

В неділю з панакши за героїв прибуло \$4.55. З "Українського Дня" чистий дохід виносив \$44.80. Загальна сума була \$70, які то гроші комітет передав нижче підписаному з припорученням переслати до Об'єднання, а то на боевий фонд \$55, а на культурні потреби на Лемківщині \$15.

Д. Зальопаній.

Займий агент.

- Цю книжку пані повинні собі конче купити.
- Не читаво книжок.
- То прошу її купити для своїх дітей.
- Не маю ніяковісничої родини, лише котів.
- А то чудове! Тоді пані потребують від часу до часу якогось важкого предмету, щоб ним кинути за котом!

Рада.

- Коли хочете в житті дійти до чогось, то послухайте моєї ради.
- Щож це за рада?
- Ніколи не зважайте на ради інших людей!

Несправедливість.

Стідаєся, Олю, ти небаділа дівчинка! Тому тиждень я бачила в тебе на паночці дірку і тепер бачу знову!

Оля: Ні, тіточко, як можете бути такі несправедливі? Таж це тасам паночка!

НАВІТЬ НАЙБІЛЬШЕ ХОРІ НЕХАЙ НЕ ТРАТЯТЬ НАДІЮ. БЕЗ ЛІКАРСТВ І ОПЕРАЦІЙ ТАКОЖ МОЖНА ВІДЗНАСИТИ ЗДОРОВ'Я. ТИСЯЧІ ЛЮДЕЙ ПОЗБУЛИСЯ ТЯЖКИХ ХОРІБ ПРИ ПОМОЦІ ПРИРОДНИХ СПОСІБІВ І МЕТОД, ЯКІ Є ГОЛОВНОЮ ОСНОВОЮ ВІДБУДОВИ ДОБРОГО ЗДОРОВ'Я.

ІВАН РУДЗИНСКИЙ, оглядач д-ром Міксером.

Від 5 літ я дуже тривожно на свій бач в лікарні і хворював, також, як бої в лікарні. Я був нездоровий до праці і ходив тільки по різних лікарях. Коли мене хотіли відіслати на військову службу до шпиталю, тоді я зголосився у д-ра Я. Міксер.

Старший і метод д-ра Міксер

оглядає мене так добре, що я в скорі часі почав відчувати сили і здоров'я, і тепер чувую ся як новий чоловічок.

JOHN RUDZINSKI, Box 147, Pine Island, N. Y.

Від довгого часу мучив мене ревматичні бої в ногах, звороти голови, мускулів нервових і осадження на шийні тії. Я радявся різним докторам і пробував різних лікарств — безуспішно. Коли вже не міг нічого зробити, я узявся до д-ра Міксер.

Після старшого д-ра Міксер і при допомозі його природних способів, я виснажився з усіх способів тільки нещасті і тепер чувую ся як новий чоловічок.

Mrs. ETHEL DORFMAN, 41 Hillside Place, Newark, New Jersey.

Офіс д-ра Міксер і його заведення, природних способів лікування всіх захворювань. Письма з його шкільної зустрічі, знову і працюю свободно, не хворюю. Успішні результати — чудові ліки здоров'я.

Подаю свою фотографію і писемні докази тому, щоб показати інші хворі жінок і чоловіків, доміж яких є і лікарі, які вилікувалися цими методами д-ра Міксер.

Mrs. A. FECULA, 11 Railroad Ave., Port Jervis, N. Y.

Офіс д-ра Йосифа Міксер, Д. С. Р. С. під часом 52 Jones Street отворений кожного дня: від 9 рано до 8 вечір. В неділі і свята: від 10 рано до 1 пополудні.

Люди з дальших сторін, що хотіли би мати ближчі інформації, нехай пишуть на адресу:

Dr. JOSEPH MILLER, D.C. Ph.C. 52 JONES STREET, NEWARK, NEW JERSEY.

(MEKEI SPRINGFIELD AND SO. ORANGE AVE.)

Phone: Mitchell 2-7588.

НИЖЧІ ЦІНИ

Ми можемо дати значно нижчі ціни, бо ми знизили значно свої співідв'язні видатки.

Наше заведення є цікавим виключно, але цього не зроблено для хвалби із жадливими контами удержання. Тут ви заощадите гроші — розумно!

STEPHEN J. JEWISIAK & SON FUNERAL DIRECTORS

77 Morris St., Jersey City 34 E. 28 St., Bayonne

Phone: Phone: 4-5989 3-0540

МОЛИТОВНИКИ.

АНГЕЛ ХРАНИТЕЛЬ в білій кашуківній оправі з образами по середні \$1.50

АНГЕЛ ХРАНИТЕЛЬ в магній шкряпній оправі 1.35

АНГЕЛ ХРАНИТЕЛЬ в гарній полігонній оправі 1.00

ВІВУХ, новий український молитовник в корній полігонній оправі 75 ц.

ЛІПНОЧОК в шкряпній оправі. (Цей молитовник є малого формату для дітей) 80 ц.

ЛІПНОЧОК в білій кашуківній оправі з образами по середні (Цей молитовник є малого формату для дітей) 90 ц.

ГОСТИНЕЦЬ в полігонній оправі 90 ц.

ПОМІЛЮЙ НАС БОЖЕ, в білій кашуківній оправі з образами по середні 1.50

ПОМІЛЮЙ НАС БОЖЕ, в корній шкряпній магній оправі 1.35

Повні молитовники друковані змінливою друком, не церковним. Замовлення разом з належністю слати на адресу:

"SVOBODA,"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

ПАСЕЖ. Н. ДЖ.

На визвольну акцію.

Укр. прав. громада зарядила дня 7. жовтня гостину, щоб ближче заприязнити громадян з нашими бізнесменами. Присутніх було більше ніж 200 осіб. Гостина була пошулена з концертом хорів ім. Лісенка та вересні. Тостмейстер був о. С. Мусійчук. Говорили бізнесмени і громадяни. Громадянин М. Фіал і Д. Сески загалом про Рідний Край і збірку суму \$6, які вислали на визвольну акцію через Об'єднання.

Гість.

НЮАРК, Н. ДЖ.

На ріжні ціни.

Добровільну збірку з літнього сезону 1934 року призначено для мітрополита Василя Лийківського, мітрополита Миколи Борецького, матерів бл. п. Біласа і Даміаніни, родини бл. п. сотника Головинського й політичних в'язнів.

На збірку книжечку, доручену громадянину Григорієві Дорощенку, жертвувати по \$1: о. В. Горюхівський, Д. Юр'я, П. Сосницький, Ю. Мохнач, Г. Дорощенко, Анастасій Соєн, П. Кишко, В. Гананович, С. Доля, Івана Гладка, Кучука й А. Край; по 50 ц.: В. Верещак, І. Мудрийський, М. Марків, С. Наковенський, С. Подубай, Гр. Романівський, І. Лев, М. Заліпка, М. Кібує, Ана Шубан, І. Медницький, пані Конопад; по 25 ц.: Д. Доля, Т. Болнар, М. Глуханчик, Я. Шиньківський, Г. Маньківський, М. Любиченко, Г. Рухинський, Г. Новак, М. Яворський, М. Петраш, Ф. Рижівський, М. Шкільний, С. Болнар, А. Богачек, Д. Гитого, С. Гарматко й Г. Дорощенко; дрібними датками 20 центів. Разом \$22.95.

На збірку книжечку, доручену сестричці пані православної церкви, пані Явлошин, пані Мельник і пані Голубчик, жертвувати по \$1: пані Коритко, Сомишнена, Лаврівська, І. Бурчак, В. Біловус, М. Баболі, М. Басараб, І. Коліска, й Т. Дмитрій; по 50 ц.: пані Мельник, Явлошина, Родула, Зявківська, Білас, Крохмальна, Ференчук, Глуханчик, Савчин, С. Окрепий, Матусевич, Горбач, А. Зявківський, В. Ткач, Д. Чорнух, Т. Гатін, П. Кишко; по 30 ц.: пані Кубаш, П. Собоушчик, Д. Чикало; по 25 ц.: пані: Павлацька, Павловська, Доганів, Добрийська, Темнішанка, Мизьомик, Жидович, Доганів, Окрепка, Собоушчик, Чайківська, Маньківська, П. Лавін, Зявківська, Ковалчук, Гасончик, Бичковський, Терешин, П. Повнада, М. Юзежко, Білешкий, М. Росод, М. Гисківський, С. Качра, В. Собоушчик, С. Воробець, П. Явлошин.

М. Берків, С. Герій, Ю. Зігм, М. Соколовський, Лабай, М. Терпін, П. Вахонка, А. Іванський, Н. Н. Бучак і Оттаві, дрібними датками \$1.10. Разом \$29.25.

Збірка на студентів при пані в укр. православної церкви \$5.20.

Разом з ініціативою української православної церкви в Ньюарку, Н. Дж., обрано \$57.40.

От маємо маленьку горісточку людей і маємо вагає чих, а вестати збірано від них \$57.40. А збірано тому, що ті, що жертвували, знали, що вони це дає "нарід — собі!"

"Ми платили і мусні платити грубі податки чужим царям-катам, то чомуж самі собі з переконання і обов'язку не можемо платити в утворити каси-скарбниці для спонсорування державного життя, щоб би й на імміграції? Час на платитися на власні мусні сили в могили визволитися з кайданолоді нашої стражди, Рідний Землі!"

Не робім роздорів, старі, а тихо, спокійно сходімося, радою, концентруймося на гальному обов'язку "Свою Україну любіть!"

Збірку пересладо до Об'єднання з призначенням вислати на загадані вище ціни.

о. В. Горюхівський.

ПОДЯКА.

Я, нижче підписана, складаю щирі подяки головному урядовцю У. Н. Союзу за своє виплачення посмертного по моїм чоловіку Іванові Тринделю. Бажаю У. Н. Союзу якнайкращих успіхів. Також дякую місцевим урядникам і членам відділу 367 за їх трітій численну участь у похованні, котрий відбувся 26 вересня ж. р.

Марія Триндел, вдова і діти.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

КОЛИ МАЄТЕ старе пано, радіо або вікитроу, не викидайте її, здайте в нас і відстане добури оферти на її придати. Зовнішні на каліфорній радій і комбінації.

S. U. R. M. A. 103 AVENUE A, NEW YORK, N. Y.

НА ПРОДАЖ САЛОН

в добрім місці, бізнес вироблення, ціна приступна. Голоситися на адресу:

437 EAST 9TH STREET, NEW YORK, N. Y.

ЧИТАНКА ДЛЯ ШКОЛИ І ДОМУ.

Видання Читайки для української школи і для дому, з малюнками Івана Кузівського, Павлих і Русова:

Читайка перша \$4.00

Читайка друга \$4.00

Читайка третя \$4.00

Читайка четверта \$4.00

Читайка пята \$4.00

Всі 5 читанок за \$20.00 і мала Українська школа з тих книжок нагородити учнів і дітей відомо. Зовнішні виставити і великі букви до читання ішесть.

S. U. R. M. A. 103 AVE. A, NEW YORK.

Д-р МИХАЙЛО ЯНОВИЧ

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ.

Урадові години:

Від 1—3 пополудні і від 6—8 вечір в неділі після умови.

637 So. 12th St., NEWARK, N. J.

Tel. Biglow 3-1657.

Д-р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР

153 AVENUE B, NEW YORK, N. Y.

(Месні 9. і 10. го го)

Tel. ALCONQUIN 4-8625.

Урадові години: рано від 10 до 11, вечір від 6 до 8, а в неділі після умови.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНІМАЄСЯ ПОГРОХОМ В БРОКХ, БРОУКЛІН, NEW YORK І ОКОЛИЦІХ.

129 E. 7th STREET, NEW YORK CITY

Tel: Orchard 4-2564

НЕЗАГНУЗДАНИЙ ТАРЗАН.

На хвилю сторожі Ольги немовби про неї забули. Коло хати не було нікого, навіть щоб їй принести їсти. Вона могла чути, що вони були на другому кінці села, де вони сміялися й кричали, і вона знала, що вони певно забавлялися своїм пивом і їжею.

Бути браконьом в селі тубильців, в серці недосвідченої околиці центральної Африки, і то білій жінці, — серед банди п'яних варварів! Сама ця думка застрашувала її. "Видати!" — говорила вона собі.

"Ти втекла зі страшніших обставин, ніж ця", говорила вона собі. Запала темнота і тиша, і ще ніхто не приходив. Вона дивувалася, чи не підійій шукати Нарати, жінки Усанги, котра з них усіх ще була найменше жорстокою для Ольги. Обережно вона вийшла з хати.

Вона знайшла дорогу до місця забави. Вона бачила, як вони виконували різні предивні танки, ілхачи жадно й зацікавлені до безтями. Лип Усанга був напів тверезий, жуччи тільки хвилі, коли він зможе піти до хати бражки.